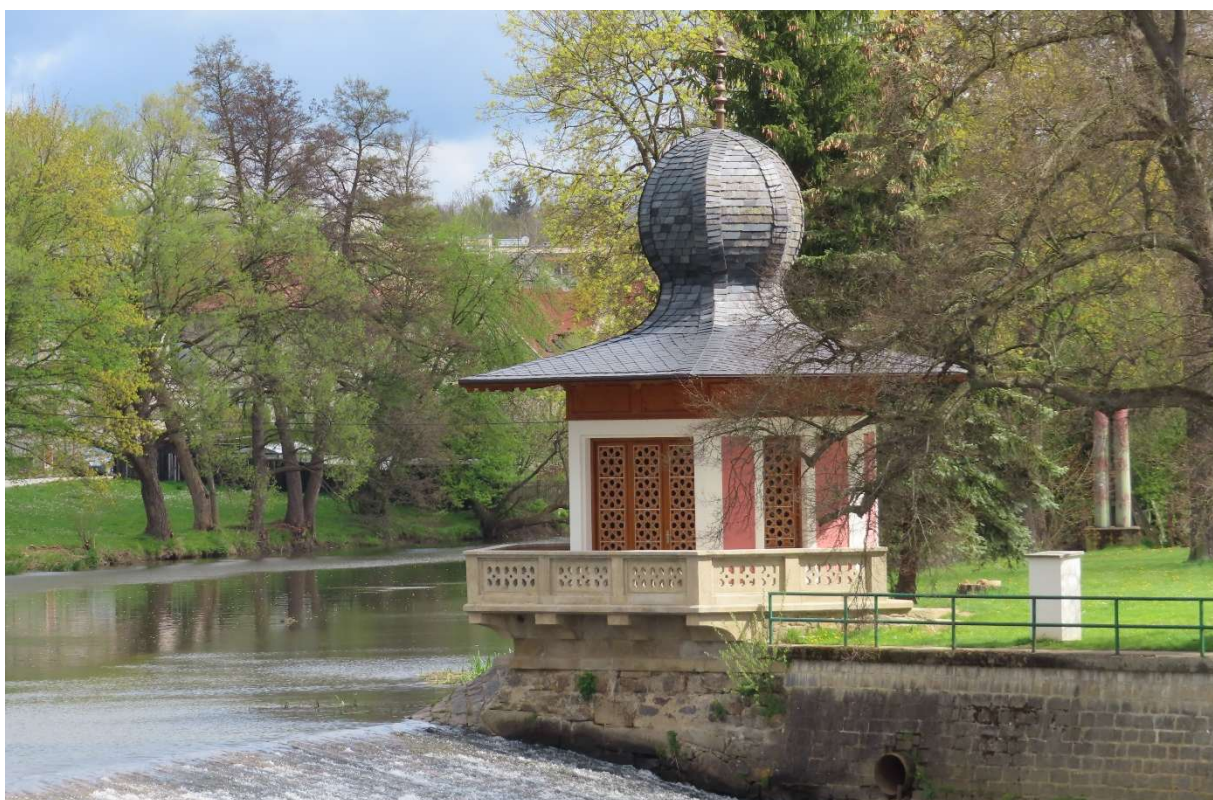

IDENTIFIKACE HODNOT DROBNÉ ZAHRADNÍ ARCHITEKTURY (POZEMNÍCH STAVEB) V PAMÁTKÁCH ZAHRADNÍHO UMĚNÍ V ČR

PRŮVODNÍ ZPRÁVA K VÝSLEDKU

INTERAKTIVNÍ SPECIALIZOVANÁ MAPA S ODBORNÝM OBSAHEM (Nimap)

Realizováno v rámci projektu „Identifikace, interpretace a typologie hmotné struktury památek zahradního umění“ (identifikační kód projektu DH23P03OVV001)

Předkládající organizace:

Národní památkový ústav, Valdštejské nám. 162/3, 118 00 Praha-Malá Strana, Česko

Autoři předkládaného výstupu:

Autorský tým: Ing. Lenka Křesadlová Ph.D. Ing. Michaela Letá, Ing. Jiří Olšan, Mgr. Jiří Janál

Spolupráce (terénní průzkum):

Veronika Babická, DiS., Mgr. Zdeňka Kolářová, Ing. Eva Olšanová, Ing. Aleš Papáček, Ing. Gabriela Stögerová, Ing. Dana Šestáková-Hladíková, Ing. Lucie Tlustá, Ing. Pavel Bleša

Archivní průzkumy:

Mgr. Helena Hloušková

Programátoři:

Ing. Pavel Sedlář; Ing. Martin Vlk

září 2026

Odkaz na uložení výsledku:

Adresa uložení mapy

Identifikace hodnot drobné zahradní architektury (pozemních staveb) v památkách zahradního umění v ČR

a) Stránky projektu: <https://ubz.zf.mendelu.cz/projekty/34402-naki-npu>

b) URL pro přímý vstup: https://naki-typologie.hfbiz.cz/nimap/pozstav_ident/index.html

I. CÍL VÝSLEDKU SPECIALIZOVANÁ MAPA S ODBORNÝM OBSAHEM, NAPLNĚNÍ PLÁNOVANÉHO CÍLE DLE PROJEKTU, PŘÍPADNĚ SPECIFIKACE ODLIŠNOSTÍ

Pozemní stavby patří k základním složkám kompozice památek zahradního umění. Identifikace jejich památkových hodnot a znalost aktuálního technického stavu patří k základním nástrojům potřebným pro efektivnímu plánování péče o tento specifickou oblast památkového fondu v ČR. Základní terénní mapování napříč celou Českou republikou realizované v předcházejících třech letech a následné odborné vyhodnocení a interpretace získaných dat umožnilo získat aktuální informace z této oblasti. Využití předkládaného výsledku typu Nimap přináší možnost objektivnějšího zhodnocení autenticity a technického stavu pozemních staveb vyskytujících se v kompozicích památkově chráněných historických zahrad a parků na území ČR.

Nimap obsahuje kartografické zpracování nad leteckým snímkem či základní mapou ČR tak, že je identifikována konkrétní pozemní stavba s vazbou na její atributy, kterými jsou:

- Název stavby používaný a název místa – památky zahradního umění, kde se stavba vyskytuje;
- Lokalizace dle obcí, okresů a krajů;
- Typ nebo podtyp stavby;
- Míru zachování a technický stav stavby;
- Jednotlivé atributy autenticity;
- Umělecká hodnota a ojedinělost;
- Využití stavby;
- Datace jak na úrovni století, tak přesnější;
- Míra zachování.

Výsledek Nimap je předkládán v souladu s cíli výzkumného projektu a je plně v souladu s plánovanými výsledky projektu tak, jak byly navrženy v přihlášce. Dílčí výsledky výzkumu, zpracované do mapového díla, jsou a budou následně využity při vypracování dalších výstupů projektu: S–Drobná zahradní architektura (pozemní stavby) v památkách (2027) a B–Zahradní stavby v historických zahradách a parcích v ČR/ Garden Buildings in Historic Gardens and Parks in the Czech Republic (2027).

II. VLASTNÍ POPIS VÝSLEDKU

II.1 Metodický postup

Definice předmětu výzkumu

Předmětem výzkumu byly pozemní stavby (drobná zahradní architektura) jako součást kompozic historických zahrad a parků které požívají památkovou ochranu dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů, a to buď jako samostatné památky, jako součást památkově chráněných areálů nebo v rámci plošně chráněných památkových území – městské památkové zóny a městské památkové rezervace.

„Historická zahrada je architektonická a vegetační kompozice, jež je z hlediska dějin nebo umění celospolečensky významná. Jako taková je považována za památku.

Do architektonické kompozice historické zahrady patří:

- její plán včetně **vegetační složky** a její **reliéf**,
- její rostlinná hmota: dřeviny, jejich objem, barevnost, rozmístění vzájemné poměry,
- její **stavební či dekorativní prvky**,
- její **tekoucí i stojaté vody** s příslušným zrcadlením.“

(článek 1. a 4. Mezinárodní charty o historických zahradách Florencie, Itálie, 15. prosince 1982)

Kulturní památky jsou nemovité a movité věci, popř. jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické (nebo), které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.“ (§ 2 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů)

V oborové terminologii státní památkové péče, resp. v péči o památky zahradního umění je v současné době používána definice památky zahradního umění (dále také PAZU):

„Památky zahradního umění jsou díla významná z hlediska dějin nebo umění (zahrady, parky aj.), utvářená záměrně jako architektonické a vegetační kompozice v souladu s estetickými názory, životním stylem, filozofickými postoji a zahradní kulturou své doby. Specifickým rysem památek zahradního umění je zastoupení přírodní složky v jejich kompozici, a to především rostlin, jež jsou zdrojem proměnlivosti zahrad či parků nejen v rámci střídání ročních období, ale v důsledku růstového vývoje i v dlouhodobém časovém horizontu. Druh zahrady či parku souvisí ve většině případů s budovou či komplexem budov, s nimiž tvoří organický i funkční celek, a vývojovými, slohovými i společenskými podmínkami. Památky zahradního umění jsou obvykle chráněny jako

nemovité kulturní památky. Za památku zahradního umění lze považovat rovněž zahrady, parky a další díla nepožívající památkové ochrany, která jsou pro daný region či místo významnými doklady historického a společenského vývoje, životního stylu a zahradní kultury minulosti a naplňují tak věcnou charakteristiku památky.“ (OLŠAN, Jiří a kol. Metodika pasportizace památek zahradního umění, 2015)

Pojem „drobná zahradní architektura“ je poměrně vágní, pro potřeby projektu je proto používán přednostně pojem pozemní stavby definovaný členy týmu následujícím způsobem:

Pozemní stavby jsou stavební objekty a budovy které převážně stojí na povrchu (či částečně pod ním) a slouží k pobytu lidí, zvířat nebo k ochraně věcí, materiálů a technologií. V rámci struktury památek zahradního umění lze pozemní stavby blíže charakterizovat a interpretovat:

- 1) Pozemní stavby se vyznačují relativně nízkým podílem materie přírodního původu, dalšími procesy dále neupravované, stavby z neupravených kmenů, větví nebo z hlíny jsou z hlediska četnosti svého výskytu v památkách zahradního umění spíše okrajovým jevem;
- 2) Objekty pozemních staveb (stavební strukturální prvky) významně spoluutvářejí základní charakter a měřítko architektonického prostoru památek zahradního umění;
- 3) Estetické a specifické užité funkce pozemních staveb se projevují v technickém řešení a formě strukturálních prvků.

Metodický postup.

V rámci terénního výzkumu byly navštíveny zahrady a parky, které požívají památkovou ochranu dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů, a to buď jako samostatné památky, jako součást památkově chráněných areálů nebo v rámci plošně chráněných památkových území – městské památkové zóny a městské památkové rezervace.

Byly vyhledány, popsány a fotograficky dokumentovány zde se nacházející pozemní stavby (drobná zahradní architektura). Předmětem výzkumu byly stavby, které se nacházely v jednotlivých PAZU a byly významné pro jejich kompozici. Výjimečně byly dokumentovány i stavby ležící mimo vlastní areál PAZU, ale mezi stavbou a PAZU existovala významná kompoziční vazba. Z pohledu časového vymezení byly mapovány stavby dokončené před rokem 1948, případně jejich repliky. Tento rok je brán jako mezník, co se týče kontinuity vývoje většiny PAZU na našem území.

V projektu nebyla věnována pozornost pozemním stavbám v památkách zahradního umění, které jsou součástí areálů lázní. Výzkumem těchto specifických památek se zabývá jiný projekt NAKI III (DH23P03OVV053).

Dále nebylo možné zdokumentovat stavby v objektech, do kterých nebyl terénním pracovníkům umožněn vstup. Předkládaná Nimap tedy nepřináší přehled absolutně všech pozemních staveb nacházejících se v současné době v kompozicích památek zahradního umění v ČR, ale zachycuje většinu těchto staveb což jí dává dostatečnou vypovídající hodnotu v procesu hodnocení tohoto specifického segmentu památkového fondu.

Identifikace kulturně historických hodnot

Kulturně historické hodnoty je možné hodnotit pouze u existujících pozemních staveb. Identifikace kulturně historických hodnot byla realizována dle certifikované metodiky OLŠAN J., KŘESADLOVÁ L. a EHRLICH M. *Metodika identifikace hodnot památek zahradního umění*. Praha: NPÚ, 2015, 72 s., certifikát č. 122. Tato metodika řeší také identifikaci hodnot jednotlivých stavebních strukturálních prvků kompozice PAZU.

Dle metodiky se u stavebních strukturálních prvků hodnotí následující kritéria: autenticita koncepce, autenticita materiální substance, historická integrita, významnost prvku z hlediska jeho umělecké hodnoty a ojedinělost.

	Kritéria znaků hodnot	Posuzovací stupnice
Stavební strukturální prvky, umělecké a umělecko-řemeslné prvky, prvky vybavenosti	Autenticita koncepce	vysoká (3), snížená (2), nízká (1), nulová (0)
	Autenticita materiální substance	
	Historická integrita	
	Významnost prvku z hlediska jeho umělecké hodnoty	velmi vysoká (3), vysoká (2), průměrná (1), nevýznamná (0)
	Ojedinělost	ojedinělý (1), nezjištěno (0)

Kritérium **Autenticita koncepce** zahrnuje posouzení míry původnosti koncepce prvku v jejích dílčích aspektech – původnosti koncepce celého prvku a rovněž původnosti jeho detailního architektonického, uměleckého nebo řemeslného ztvárnění a původnosti koncepce role prvku v prostoru památky.

Autenticita materiální substance vyžaduje posouzení míry původnosti hmotné substance prvku.

Kritérium **Historická integrita** vyžaduje posouzení míry nedotčenosti prvku negativními vlivy spojenými s vývojem (změny v čase jejího historického vývoje) a/nebo negativními vlivy spojenými s jejich nedostatečnou údržbou. Byla posuzována míry nedotčenosti její fyzické podstaty a funkce negativními vlivy.

Kritérium **Významnost prvku z hlediska jeho umělecké hodnoty a/nebo jedinečnost tvůrčího výkonu** vyžaduje posouzení relativní významnosti prvku v kontextu památek zahradního umění na území ČR z hlediska jeho umělecké hodnoty.

Kritérium **Ojedinělost** vyžaduje posouzení míry ojedinělosti prvku v kontextu památek zahradního umění na území ČR na základě vyhodnocení četnosti jeho výskytu – aspekt relativní typologické vzácnosti prvku.

Pro sledované pozemní stavby **byla zpřesněna kritéria pro zařazení do jednotlivých stupňů** u hodnocených kritérií znaků dle specifik těchto strukturálních prvků.

Pro hodnocení kritéria *Autenticita koncepce* a *Historická integrita* je důležitá znalost míry zachování koncepce hmotné substance, tedy existence jednotlivých funkčních částí staveb. Z tohoto důvodu byla v rámci terénního průzkumu sledována míra zachování jednotlivých objektů a jejich technický stav.

Bylo určeno pět základních kategorií vyjadřujících míru zachování objektu:

- **Kompletní** – stavba má zachovány, nebo kvalitně obnoveny všechny hlavní části původní konstrukce, zachována zůstala i větší část původních konstrukčních detailů.
- **Upravená** – stavba má zachovány, nebo kvalitně obnoveny všechny hlavní části původní konstrukce, při adaptaci pro současné využití byly ztraceny některé konstrukční detaily.
- **Přestavěná** – stavba byla výrazně stavebně upravena.
- **Torzo** – stavba vinou chátrání, případně stavebních proměn ztratila podstatnou část své konstrukce, a to především v částech určených pro pěstování rostlin.
- **Replika** – stavba si zachovává historický vzhled, ale konstrukční materiály jsou novodobé.

Technický stav pozemních staveb byl hodnocen dle kritérií stanovených v Metodickém pokynu generální ředitelky NPÚ č. III/2013/NPÚ/GnŘ, kterým se stanoví nový systém monitoringu nemovitých kulturních památek (Karta stavu KP – stavební objekty).

- Stupeň 1 **Dobrý stav** – objekt nevyžaduje bezprostřední zásahy.
- Stupeň 2 **Poškození mírného rozsahu** – objekt vyžaduje základní údržbu a dílčí opravy.
- Stupeň 3 **Poškození velkého rozsahu** – objekt je lokálně ohrožen až narušen. Vyžaduje četné oprav.
- Stupeň 4 **Havarijní stav** – objekt je ohrožen ve své fyzické podstatě. Nutně vyžaduje celkovou obnovu.
- Stupeň 5 **Zanikající objekt** – fyzická podstatu objektu zaniká.

Pro hodnocení kritéria *Historická integrita* je důležitá znalost původní a současné funkce objektu. Z tohoto důvodu bylo v rámci terénního šetření sledováno, zda stavba stále slouží k původnímu účelu. Byl stanoveny čtyři kategorie tohoto atributu:

- **Původní** – objekt stále plní původní funkci v kompozici PAZU.
- **Nové v souladu s historickou funkcí** – nové využití nenarušuje a nepoškozuje fyzickou podstatu památky ani její nehmotné hodnoty.
- **Nové v rozporu s historickou funkcí** – nové využití narušuje a poškozuje fyzickou podstatu památky případně její nehmotné hodnoty.
- **Bez využití.**

Pro hodnocení kritéria *Autenticita koncepce* bylo nutné sledovat také případné změny role stavby v kompozici PAZU. Pomocí dobových podkladů, především map stabilního katastru a leteckých snímků ze 30. – 50. let 20. století byla vyhodnocena původní role stavby v kompozici. V rámci terénního šetření pak bylo hodnoceno, zda došlo ke změně této role. Na základě interpretace zjištěných údajů byly stanoveny tři základní kategorie tohoto atributu:

- **Role v kompozici zachována.**
- **Role v kompozici částečně zachována.**
- **Role v kompozici zanikla.**

Kritérium *autenticita koncepce*

Definice obsahu jednotlivých hodnot stupnice

- **Vysoká hodnota autenticity koncepce (3)** byla přiznána stavbám, u kterých zůstala zachována vysoká míra koncepce hmotné substance a stále plní svou původní kompoziční roli v autenticky dochovaném prostředí.
- **Snížená hodnota autenticity koncepce (2)** byla přiznána stavbám, u nichž zůstala zachována vysoká míra koncepce hmotné substance, ale vinou změn ve svém okolí již neplní původní kompoziční funkce. Nebo naopak došlo dílčími přestavbami nebo chátráním k negativnímu ovlivnění původní koncepce materiální substance stavby, ale nadále plní původní kompoziční funkce.
- **Nízká hodnota autenticity koncepce (1)** byla přiznána stavbám, u nichž došlo k dílčím negativním změnám, a to jak k negativnímu ovlivnění původní koncepce materiální substance, tak změně role v prostoru.
- **Nulová hodnota autenticity koncepce (0)** byla přiznána zásadně přestavěným nebo zchátralým objektům (torza), u kterých současně došlo k výrazné změně podoby jejich prostředí, tedy ztratily i své kompoziční funkce.

Kritérium *autenticita materiálové substance*

Definice obsahu jednotlivých hodnot stupnice

- **Vysoká hodnota autenticity materiální substance (3)** byla přiznána stavbám, u kterých zůstala zachována ve velké míře původní hmotná substance včetně architektonických detailů. Ta může být zachována jak u objektů kompletních, tak chátrajících, které nebyly vystaveny významnějším stavebním zásahům.
- **Snížená hodnota autenticity materiální substance (2)** byla přiznána stavbám, u nichž zůstala zachována vysoká míra hmotné substance bez výraznějších stavebních zásahů, ale došlo ke ztrátám na úrovni architektonických detailů konstrukce.
- **Nízká hodnota autenticity materiální substance (1)** byla přiznána stavbám, u nichž došlo k narušení hmotné substance především vlivem přestavby nebo dlouhodobého chátrání.
- **Nulová hodnota autenticity materiální substance (0)** byla přiznána stavbám, z nichž zůstala vlivem razantní přestavby nebo dlouhodobého chátrání zachována pouze malá část původních konstrukcí.

Kritérium *Historická integrita*

Definice obsahu jednotlivých hodnot stupnice pro pozemní stavby

- **Vysoká hodnota historické integrity (3)** byla přiznána stavbám, u kterých zůstala zachována vysoká míra koncepce hmotné substance (byly zařazeny do kategorie staveb kompletních, upravených) a stále plní svou původní funkci.
- **Snížená hodnota historické integrity (2)** byla přiznána stavbám, u nichž zůstala zachována vysoká míra koncepce hmotné substance (stavby kompletní, upravené), ale slouží jiné funkci, která je ale v souladu s historickou funkcí

- **Nízká hodnota historické integrity (1)** byla přiznána stavbám přestavěným nebo v havarijním stavu, které nejen ztratily svou původní funkci, ale byla narušena i jejich koncepce hmotné substance.
- **Nulová hodnota historické integrity (0)** byla přiznána stavbám zásadně přestavěným nebo zanikajícím, u nichž zůstala zachována původní materiálová substance pouze v minimální míře, a tedy nemohou plnit ani své původní funkce.

Kritérium *Umělecká hodnota*

Definice obsahu jednotlivých hodnot stupnice

- **Velmi vysoká umělecká hodnota (3)** byla přiznána stavbám, které navrhovali významní architekti a patří k předním dílům dobové stavební produkce.
- **Vysoká umělecká hodnota (2)** byla přiznána stavbám patřícím ke kvalitním dílům dobové architektonické produkce.
- **Průměrná umělecká hodnota (1)** byla přiznána stavbám řadícím se k běžné dobové architektonické produkci bez výrazné autorské invence.
- **Nevýznamná umělecká hodnota (0)** byla přiznána stavbám primárně utilitárním, v jejichž architektuře se nenacházejí hodnotné architektonické prvky.

Kritérium *Ojedinělost*

Toto kritérium má pouze dva stupně – **ojedinělý (1)**, **nezjištěno (0)**, příslušná hodnota byla přidělena na základě vyhodnocení četnosti jeho výskytu – aspekt relativní typologické vzácnosti prvku.

II.2 Dosažené výsledky a jejich interpretace

Na základě terénního průzkumu bylo popsáno a v Nimap uveřejněno údaje o hodnotách následujících kritérií památkové hodnoty: autenticita koncepce, autenticita materiální substance, historická integrita, významnost z hlediska jeho umělecké hodnoty a ojedinělost, a to u 1517 existujících pozemních staveb v PAZU.

Celkové hodnocení autenticity jednotlivých staveb je složeno z hodnot tří dílčích atributů: autenticita koncepce, autenticita materiální substance a historická integrita. Po sečtení úrovně jejich identifikované kvality vyjádřené čísly lze získat přehled o relativní kvalitě jednotlivých staveb i souboru jako celku z pohledu památkové péče.

Počet identifikovaných objektů	Počet potřebných bodů	Stupeň celkového hodnocení autenticity
518	8-9	vysoká
722	7-5	snížená
268	1-4	nízká

U téměř poloviny staveb byla identifikována snížená hodnota autenticity a u 18% nízká hodnota autenticity. Který konkrétní atribut je v tomto případě příčinou snížení autenticity lze zjistit v textové části u konkrétní stavby. Zatímco hodnotu autenticity materiální substance nelze objektivně zvýšit, další dva atributy lze prostřednictvím správné péče o samotnou stavbu a její okolí (opětovné obnovení poškozených částí kompozice PAZU) i jejím adekvátním využíváním zvyšovat.

Kromě autenticity je důležitou součástí památkové hodnoty pozemních staveb v PAZU také umělecká hodnota. Vzhledem k tomu, že se jednalo především o drobnější stavby, jejichž návrhy často nevytvářeli architekti, ale stavitelé, inženýři či sami majitelé, není překvapující, že u 65% zkoumaných staveb byla jejich umělecká hodnota ohodnocena jako průměrná. U staveb z 19. století to bylo až 70%, což je dáno nejen rychle se měnícími módními trendy, ale také větším množstvím staveb uplatňovaných v kompozici zahrad a parků obecně. Nevýznamná umělecká hodnota byla identifikována především u hospodářských a provozních staveb v PAZU.

Umělecká hodnota

Dátum vzniku	velmi vysoká	vysoká	průměrná	nevýznamná
15.století	0	0	1	2
16.století	2	10	14	9
17.století	7	30	53	17
18.století	13	42	197	58
19.století	2	36	541	209
20.století	0	18	161	78
Celkem	24	136	972	373

Vysoká umělecká hodnota byla přiřazena následujícím stavbám:

- zámek Český Krumlov – Zámecká zahrada – letohrádek Bellarie
- zámecká zahrada Ostrov nad Ohří – letohrádek
- zahrada zámku Zákupy – nymfeum
- zahrada Františka Wiesnera – levá prospektová brána
- zahrada Františka Wiesnera – pravá prospektová brána

- Květná zahrada – rotunda
- Horní zámek Panenské Břežany – kaple sv. Anny
- park u zámku Konopiště – barokní brána
- zámecká zahrada Hořovice – Sluneční brána
- zámecká zahrada Hořovice – Herkulova brána
- zámecká zahrada Dobříš – hlavní terasa se schodištěm
- zámecká zahrada Dobříš – oranžérie barokní
- Královská zahrada – letohrádek
- Valdštejnská zahrada – sala terena
- Valdštejnská zahrada – voliéra
- Vrtbovská zahrada – schodiště
- zahrada zámku Troja – schodiště s grottou
- zahrada zámku Jindřichův Hradec – rondel
- areál zámku Děčín – glorieta
- Schwarzenberská hrobka – hrobka
- zahrada zámku Krásný Dvůr – gotický pavilon
- zámecký park Vlašim – čínský pavilon
- zámek Líčkov – terasa se stájemi
- zahrada zámku na Hluboké – zimní zahrada

..

Jako „typologicky ojedinělé“ bylo v analyzovaném souboru 1517 staveb vyhodnoceno 224 objektů což představuje 15 % všech hodnocených pozemních staveb. Vzhledem k tomu, že v používané typologii je pracováno se 140 typy a podtypy pozemních staveb, připadají na každý maximálně dvě stavby. Tím je splněna podmínka typologické vzácnosti.

Přehled počtu identifikovaných typologicky ojedinělých staveb rozdělených dle doby vzniku stavby

Datace vzniku stavby	Počet staveb označených za ojedinělé
15.století	0
16.století	9
17.století	32
18.století	57
19.století	95
20.století	31
Celkem	224

Nad leteckým snímkem a Základní mapou ČR je v Nimap identifikována konkrétní pozemní stavba s vazbou na její atributy. Pomocí filtrování je možné vytvářet homogenní skupiny objektů pozemních staveb podle deseti různých kritérií dle potřeb konkrétního uživatele.

Prezentované výsledky jsou pouze dílčí ukázkou možností práce s předkládanou Nimap.

III. SROVNÁNÍ „NOVOSTI POSTUPŮ“ OPROTI PŮVODNÍ MAPĚ, POKUD EXISTUJE, NEBO JEJICH ZDŮVODNĚNÍ, POKUD SE BUDE JEDNAT O NOVOU ORIGINÁLNÍ INTERAKTIVNÍ MAPU, A JEJICH SROVNÁNÍ S POSTUPY V ZAHRANIČNÍ

Předkládaná interaktivní mapa s odborným obsahem je originální.

Vzhledem k tomu, že prezentuje pozemní stavby požívající památkovou ochranu dle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů. Měly by se základní údaje o jejich existenci nacházet v Památkovém katalogu (<https://pamatkovykatalog.cz/>). Tento evidenční systém neobsahuje údaje o památkové hodnotě, respektive o autenticitě jednotlivých staveb, a to ani ve vyhrazené části. Údaje o technickém stavu zde mohou být u některých staveb uvedeny, ale ve většině případů nejsou aktuální.

Při zpracování Nimap bylo vycházeno ze zkušeností získaných při přípravě specializované mapy s odborným obsahem: KŘESADLOVÁ, Lenka a Michaela LETÁ. *Historické oranžerie a sbírkové skleníky na území ČR, jejich typologie a památkové hodnoty*. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2021. <https://ubz.zf.mendelu.cz/projekty/31228-naki-opomijena-temata>

Nejedná se o interaktivní mapu. Bylo zde pracováno se vzorkem 150 existujících oranžerií a skleníků. Zde definované atributy autenticity byly pro potřeby této Nimap upraveny tak, aby byly aplikovatelné na větší typologickou škálu pozemních staveb v PAZU.

Originalita předkládané interaktivní mapy spočívá v prezentaci aktuální identifikace hodnot a technického stavu pozemních staveb v PAZU na území ČR. Přináší ucelený soubor popisných údajů o jednotlivých pozemních stavbách společně se znázorněním dané pozemní stavby v kompozici PAZU. Nad leteckým snímkem a Základní mapou ČR je takto identifikována konkrétní pozemní stavba s vazbou na její atributy. Filtrování umožňuje generovat homogenní soubory pozemních staveb podle deseti různých kritérií dle potřeb konkrétního uživatele.

Obdobné odborné interaktivní mapové dílo shromažďující a zpřístupňující textové a grafické informace k 1517 pozemním stavbám v památkách zahradního umění napříč celou ČR nebylo doposud zpracováno.

IV. NÁVRH VYUŽITÍ VÝLEDKU

Interaktivní specializovaná mapa s odborným obsahem může najít uplatnění především v procesu péče o pozemní stavby v kompozici památek zahradního umění v ČR. Může sloužit také odborníkům ze zahraničí při srovnávání našeho fondu pozemních staveb v širším evropském i světovém kontextu.

Konkrétními uživateli výsledků mohou být:

- Aktéři vstupující do procesu Státní památkové péče:
Územní odborná pracoviště NPÚ a odbory památkové péče jednotlivých obcí s rozšířenou působností či krajských úřadů – Nimap umožní odpovědným pracovníkům objektivně posuzovat požadavky vlastníků a správců památek v rámci procesu plánování péče o pozemní stavby v PAZU;
Územní památkové správy NPÚ – údaje obsažené v Nimap umožní efektivněji plánovat péči o pozemní stavby v kompozici PAZU ve správě NPÚ;
- Ministerstvo kultury – znalosti aktuálního technického stavu a atributů památkové hodnoty jednotlivých pozemních staveb PAZU může zobjektivnit a zefektivnit proces plánování rozvoje tohoto segmentu památkového fondu a péče o něj např. přidělování dotačních finančních prostředků;
- majitelé a správci památek zahradního umění – zefektivnění plánování péče o tuto specifickou oblast památkového fondu v ČR;
- projektanti: podklad pro zkvalitnění nastavení plánu péče o stavby v památkách zahradního umění či jejich obnovy;
- Výzkumný ústav pro krajinu a obdobné výzkumné organizace: badatelé v oboru historie zahradního umění i architektury obecně;
- univerzity – podklad pro odbornou výuku studentů, pro celoživotní vzdělávání pedagogických pracovníků, případně pro rozvoj další vědecké činnosti.

V. VÝČET KONKRÉTNÍCH SUBJEKTŮ / SKUPIN UŽIVATELŮ, PRO KTERÉ JE MAPA URČENA

Uživateli výsledku interaktivní specializovaná mapa s odborným obsahem mohou být:

- vlastníci a správci objektů;
- Výzkumný ústav pro krajinu, v. v. i.;
- Národní památkový ústav, zejména územní památkové správy a územní odborná pracoviště, resp. specialisté na péči o památky zahradního umění:
ÚPS na Sychrově, ÚPS v Českých Budějovicích, ÚPS v Kroměříži, ÚPS v Ústí nad Labem;
ÚOP středních Čech, ÚOP v Brně, ÚOP v Českých Budějovicích, ÚOP v Josefově, ÚOP v Kroměříži, ÚOP v Liberci, ÚOP v Lokti, ÚOP v Olomouci, ÚOP v Ostravě, ÚOP v Pardubicích, ÚOP v Plzni, ÚOP v Praze, ÚOP v Telči, ÚOP v Ústí nad Labem;
- odbory památkové péče jednotlivých obcí s rozšířenou působností či krajských úřadů;

- vysokoškolští studenti, zejména Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta; Česká zemědělská univerzita v Praze, Katedra zahradní a krajinné architektury; České vysoké učení technické, Fakulta architektury aj.;
- odborná sdružení a svazy: Svaz zakládání a údržby zeleně, z. s., Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z. s.

VI. SEZNAM PUBLIKACÍ, KTERÉ PŘEDCHÁZELY VÝSLEDKU SPECIALIZOVANÁ MAPA S ODBORNÝM OBSAHEM A BYLY PUBLIKOVÁNY PŘÍPADNÉ VÝSTUPY Z ORIGINÁLNÍ PRÁCE

OLŠAN, Jiří, KŘESADLOVÁ, Lenka a EHRLICH, Marek. *Metodika identifikace hodnot památek zahradního umění*. Praha: NPÚ, 2015, 72 s., certifikát č. 122.

KŘESADLOVÁ, Lenka a Michaela LETÁ. *Historické oranžerie a sbírkové skleníky na území ČR, jejich typologie a památkové hodnoty*. Specializovaná mapa s odborným obsahem: Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2021.

KŘESADLOVÁ, Lenka. *Identifikace hodnot památky zahradního umění – park u zámku Horšovský Týn*. 2019, Dokument vznikl pro vnitřní potřeby NPÚ.

KŘESADLOVÁ, Lenka. *Identifikace hodnot památky zahradního umění – park u zámku Kynžvart*. 2016, aktualizace 2022, Dokument vznikl pro vnitřní potřeby NPÚ.